

SELETUSKIRI
maeluministri määruse „Piimalehma kasvatamise otsetoetus Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 19 lõike 2 ja § 21 lõike 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 52 lõike 1 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.06.2014, lk 1–47), artikli 53 lõike 1 alusel.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 52 kohaselt on vabatahtliku tootmiskohustusega seotud toetuse peamine eesmärk toetada majanduslikel, sotsiaalsetel või keskkonnavalistel põhjustel tähtsat sektorit, kus esineb teatud raskusi. Eestis on viimasel kahel aastal esinenud raskusi piimasektoris, eeskätt sektori selles osas, kus piimalehmapidajate ja piimalehmade arv on valdavalt vähenenud. 2020. aastal makstakse raskuses olevale piimasektorile tootmiskohustusega seotud toetuste raames kahte piimalehma kasvatamise otsetoetust ning kõnealune määrus reguleerib piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeriumi maakasutuspoliitika osakonna otsetoetuste büroo peaspetsialist Ragni Koitmaa (625 6146, ragni.koitmaa@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Maaeluministeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee) ning eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 16 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala.

Määrusega kehtestatakse piimalehma kasvatamise otsetoetuse Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus (edaspidi *toetus*) saamise täpsemad nõuded ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord. Toetus on tootmiskohustusega seotud toetus ELÜPS-i § 19 tähenduses. Tootmiskohustusega seotud toetuse rakendamise põhimõtted on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 52. Tootmiskohustusega seotud toetust võib anda sama artikli lõikes 2 loetletud põllumajandussektorile või selle osale, mis on tähtis majanduslikel, sotsiaalsetel või keskkonnakaalutlustel ja mis on raskustes.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse nõuded toetuse taotlejale.

Eelnõu § 2 lõige 1 sätestab, et toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus (edaspidi *taotleja*), kes vastab maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” §-s 2 sätestatud nõuetele. Nimetatud paragrahvis on kehtestatud nõuded, mis kehtivad kõikidele otsetoetuste taotlejatele, kaasa arvatud piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotlejatele Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus. Viidatud §-s 2 on sätestatud nõuded aktiivse tootja kohta. Kuigi aktiivseks põllumajandustootjaks olemise nõue kehtib otsetoetuse taotleja suhtes endiselt, ei kontrollita Eestis alates 2019. aastast nn välistavasse loetellu kuulunud tegevusaladel tegutsevate isikute puhul nende aktiivseks põllumajandustootjaks olemist, vaid sellised isikud loetaksegi aktiivseks põllumajandustootjaks, ilma et nad peaksid seda eraldi tõendama. Sama käsitlus on ka kõigi teiste toetusmeetmete puhul, kus on nõutav taotleja vastavus aktiivse tootja mõistele.

Eelnõu § 2 lõike 2 kohaselt võib toetust taotleda taotleja, kes põllumajandusloomade registri andmete kohaselt kasvatab taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga piimalehma. Seega puudub ülempiir karja maksimaalse suuruse ehk piimalehmade arvu kohta ning toetust saavad kõik toetuse saamise nõuetele vastavad piimalehma karjad olenemata suurusest.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse nõuded piimalehma kohta.

Eelnõu § 3 lõike 1 kohaselt peab piimalehm, kelle kohta toetust taotletakse, vastama kõigile sättes loetletud nõuetele.

Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt peab piimalehm olema nõuetekohaselt identifitseeritud ja tema andmed peavad olema kantud põllumajandusloomade registrisse. Loomatauditõrje seaduse ja põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määruse nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” kohaselt peavad kõik veised olema identifitseeritud ning registreeritud põllumajandusloomade registris. Veiseid identifitseeritakse ja registreeritakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 204, 11.08.2000, lk 1–10).

Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 2 kohaselt peavad piimalehmal olema eesti holsteini (EHF), eesti punase (EPK), eesti maatõu (EK), šviitsi (AP), äärsiri (FA) või dzörsi (JER) tõu tunnused. Nimetatud tõugudesse kuuluvaks loetakse asjaomaste tõutunnustega piimalehmad. Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 2 kasutatud termin „tõug” ei ole tõug põllumajandusloomade aretuse seaduse § 2 tähenduses ja seega ei pea toetatavad piimalehmad olema aretusloomad nimetatud seaduse tähenduses. Piimatõugu lehmaks ei loeta § 3 lõike 2 kohaselt piimalehma, kes on saanud lihatõugu veise ristamisel ja kes kuulub lihatootmiseks peetavate veistega samasse karja.

Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 3 kohaselt tuleb piimalehma 2. märtsi seisuga kasvatada ettevõttes või tegevuskohas, mis asub Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus. Seega nende piimalehmade kohta, keda kasvatatakse ettevõttes või tegevuskohas, mis asub mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus, ei saa seda toetust taotleda. Näiteks juhul, kui taotleja kasvatab piimalehmi nii Saaremaal kui ka Raplamaal asuvas ettevõttes või tegevuskohas, siis on taotleja õigustatud (muude toetuse saamise nõuete täitmise korral) saada kahte piimalehma kasvatamise otsetoetust – piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus nende piimalehmade eest, keda ta kasvatab Saaremaal, ning piimalehma kasvatamise otsetoetust Raplamaal kasvatatavate piimalehmade eest. Mõlemat toetust saab aga vaid sellisel juhul, kui Raplamaal kasvatatavate piimalehmade arv ei ületa 400,

kuna piimalehma kasvatamise otsetoetust saab taotleja, kes kasvatab põllumajandusloomade registri järgi kuni 400 piimalehma.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded karja suuruse kohta.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt peab taotleja toetuse saamiseks oma karjas taotlusel märgitud arvul §-s 3 sätestatud nõuete kohaseid piimalehmi toetuse taotluse esitamise päevast kuni taotluse esitamise aasta 8. maini. Seega peab taotleja pidama taotluses märgitud arvul nõuetekohaseid piimalehmi kuni 8. maini.

Eelnõu § 4 lõike 2 kohaselt võib karjas teatud tingimustel olla taotlusel märgitud arvust vähem piimalehmi. Karjas võib olla vähem piimalehmi, kui see on tingitud vääramatu jõu või erandlike asjaolude esinemisest, sealhulgas järgmiste asjaolude esinemise korral:

- 1) esineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607) artikli 2 lõikes 2 nimetatud asjaolu;
- 2) piimalehm on taotleja tahte vastaselt karjast välja viidud ning taotlejal on selle tõendamiseks Politsei- ja Piirivalveametile esitatud avalduse ära kiri;
- 3) piimalehm on haiguse või õnnetuse tõttu surnud või veterinaarsel näidustusel hukatud ning taotlejal on selle tõendamiseks veterinaararsti kirjalik kinnitus.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 2 lõikes 2 on sätestatud loetelu vääramatu jõu ja erandlike asjaolude juhtumitest. Viidatud lõike kohaselt võidakse vääramatu jõu ja erandlike asjaoludena tunnustada eelkõige toetusesaaja surma, pikaajalist töövõimetust, rasket loodusõnnetust, mis kahjustab tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist, põllumajandusliku majapidamise loomakasvatushoonete hävimist õnnetusjuhtumi tagajärjel, toetusesaaja karja osa või kogu karja haigestumist loomataudi, kogu põllumajandusliku majapidamise või selle olulise osa sundvõõrandamist, kui taotluse esitamise päeval ei olnud võimalik sundvõõrandamist ette näha.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse nõuetele vastavuse nõuded.

Eelnõu § 5 lõige 1 sätestab, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 92 nimetatud toetuse saaja täidab oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded” sätestatud nõudeid ning ELÜPS-i § 32 lõike 2 kohaselt avaldatud kohustuslikke majandamisnõudeid.

Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt täidab toetuse saaja lõikes 1 nimetatud nõudeid kogu taotluse esitamise kalendriaasta vältel.

Nõuetele vastavuse süsteemi aluseks on põhimõte, mille kohaselt tuleks otsetoetuste ja teatud Eesti maaelu arengukava alusel antavate toetuste täies mahus maksmine siduda toetuse saajate maakasutuse, põllumajandustootmise ja põllumajandusliku tegevusega seotud eeskirjade järgimisega. Nõuetele vastavuse süsteem hõlmab ühise põllumajanduspoliitika põhistandardeid keskkonna, kliimamuutuste, maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi, rahvatervise, loomatervise, taimetervise ja loomade heaolu valdkonnas. Nõuetele vastavuse alla kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 93 lõikes 1 nimetatud kohustuslikud majandamisnõuded ning maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded. Kohustuslike majandamisnõuete puhul ei ole tegemist uute või lisanõuete kehtestamisega, vaid olemasolevate nõuete kontrollisüsteemi kohandamisega nõuetele vastavuse süsteemiga ehk tegemist on vaid põllumajandustoetuste sidumisega Eestis kehtivate

õigusaktidega (näiteks veeseadus, looduskaitseadus, loomakaitseadus jt). Liikmesriigid peavad tagama, et kogu põllumajandusmaad, sealhulgas maad, mida tootmise eesmärgil enam ei kasutata, hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis.

Tulenevalt ELi liikmesriikide erinevatest looduslikest, kliima- ja muudest tingimustest ning põllumajandustootmise ja maakasutuse eripärast ei ole võimalik kehtestada ELi määrusega kõikidele liikmesriikidele kohalduvaid ühtseid tingimusi. Liikmesriigid peavad määrama heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded riiklikult või piirkondlikult. Nimetatud nõuded on sätestatud põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded”. Kohustuslike majandamisnõuete loetelu on avaldatud ka Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) ning Maaeluministeriumi veebilehel. Juhul, kui nõuded ei ole täidetud, vähendatakse makstavaid otsetoetusi või jäetakse toetuse taotlus rahuldamata.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetuse taotlemise kord.

Eelnõu § 6 lõike 1 kohaselt esitab taotleja ajavahemikul 2. märtsist kuni 21. märtsini maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” §-s 15¹ nimetatud andmed. Lisaks esitab taotleja nende piimalehmade arvu, kelle kohta ta toetust taotleb ning keda ta põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga kasvatab. Taotlus tuleb esitada elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid: haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmeid, taotleja registri- või isikukoodi ning nende piimalehmade arvu, kelle kohta taotleja toetust taotleb ja keda ta põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga kasvatab. Haldusmenetluse seaduse § 14 reguleerib taotlustega seonduvat. Sama paragrahvi lõike 3 punktide 1–4 kohaselt peab kirjalik taotlus sisaldama esitaja nime, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäeva ja taotleja allkirja ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitatavat viisi ning selleks vajalikke kontaktandmeid. Lisaks esitab taotleja andmed selle kohta, et on teadlik toetuse saamiseks esitatud tingimustest.

Eelnõu § 6 lõike 2 kohaselt peab taotleja, kes ei taotle ühtegi teist otsetoetust ega põllumajanduskultuuri või heinaseemne täiendava otsetoetuse toetusõiguse alusel üleminekutoetust ega ka ühtegi maaelu arengukava alusel antavat toetust, lisaks eelnimetatud andmetele esitama andmed nõuetele vastavuse ning kogu tema põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaa kohta.

Kõik vajalikud andmed ja dokumendid tuleb esitada pindalatoetuste taotlemise perioodil ehk ajavahemikul 2. maist kuni 21. maini. Kui piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotleja taotleb kas või üht selles lõikes nimetatud toetust, ei pea ta lõikes 2 nimetatud andmeid mitu korda esitama, kuna eelnimetatud toetuste taotlemise korral on ta kohustatud need igal juhul esitama.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse põllumajandusliku majapidamise üleandmine.

Eelnõu § 7 lõige 1 sätestab, et põllumajandusliku majapidamise üleandmise suhtes kohaldatakse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124), artiklis 8 sätestatut.

Eelnõu § 7 lõige 2 sätestab põllumajandusliku majapidamise üleandmise ajavahemiku. Põllumajandusliku majapidamise üleandmise kord on kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artiklis 8, kuid liikmesriigil on sama artikli lõike 3 punkti a kohaselt siiski kohustus kehtestada üleandmise ajavahemik, milleks on 22. märts kuni 1. september. Nimetatud ajavahemik on kehtestatud selleks, et võimaldada toetuse maksmist kogu majapidamise üle võtnud isikule.

Põllumajandusliku majapidamise üleandmise suhtes tuleb Eestil rakendada otsekohalduva komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 asjakohaseid sätteid ning maaeluministri määrusega on võimalik kehtestada vaid ajavahemik, mille jooksul tuleb ettevõtte üle anda ja seda tõendavad dokumendid esitada, kui ülevõtja soovib esialgse taotleja asemel toetust saada.

Eelnõu § 7 lõike 3 kohaselt esitab põllumajandusliku majapidamise üleandmise korral põllumajandusliku majapidamise ülevõtja ülevõtmisest teatamiseks ja toetuse maksmise taotlemiseks ajavahemikul 22. märtsist kuni 1. septembrini PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu järgmised andmed: põllumajandusliku majapidamise üleandja ja ülevõtja nimi ja registrikood- või isikukood, mõlema kinnitus põllumajandusliku majapidamise üleandmise kohta ning andmed selle kohta, et põllumajandusliku majapidamise ülevõtja taotleb toetuse maksmist.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse taotluse kontrollimine.

Kuna toetuse andmist rahastab EL, kehtivad toetuse menetlemisel ja vähendamisel ELis välja töötatud otsetoetuste reeglid ning järgida tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1306/2013 tulenevaid nõudeid.

Eelnõu § 8 lõike 1 kohaselt kontrollib PRIA taotluses esitatud andmete õigsust ja vastavust toetuse saamise nõuetele, lähtudes komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artiklites 24–43 sätestatust. PRIA kontrollib komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artikli 30 lõike e kohaselt kohapeal 5% taotlejatest. PRIA kontrollib taotlusel esitatud piimalehmade arvu vastavust põllumajandusloomade registrisse kantud andmetele taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga ning seda, kas piimalehmi peetakse pidamisperioodi lõpuni. Lisaks kontrollitakse kohapeal, kas loomad on nõuetekohaselt registreeritud ja identifitseeritud.

Eelnõu § 8 lõike 2 kohaselt kontrollivad ELÜPS-i § 33 lõikes 1 nimetatud asutused §-s 5 sätestatud nõuetele vastavust, lähtudes komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artiklites 65–72 sätestatust.

Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt teeb taotleja lõigetes 1 ja 2 nimetatud asutustele teatavaks kõik toetuse taotluse rahuldamise otsustamiseks vajalikud asjaolud, sealhulgas ajab vajaduse korral loomad kokku või hoiab neid selliselt, et oleks võimalik kontrollida nende kõrvamärkide olemasolu ja loomade identifitseerimisnumbrit.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse toetuse ühikumäär.

Paragrahvi kohaselt otsustab PRIA toetuse ühikumäära taotluse esitamise kalendriaasta 1. detsembriks. Ühikumäär kujuneb eelarveaastaks eraldatud toetuse kogueelarve jagamisel kindlakstehtud ühikute ehk piimalehmade arvuga.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse vähendamine.

Paragrahvi kohaselt otsustab PRIA toetuse vähendamise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1306/2013, komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja

kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), ning komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 809/2014 sätestatud alustel ja korras. Vähendamisel arvestatakse toetuse taotlejale ja loomade kohta esitatud nõudeid ning taotlusel märgitud loomade nõuetekohasust. Toetust vähendatakse või toetus jäetakse maksmata, kui taotleja rikub otsetoetuste saamise üldisi nõudeid, samuti nõuetekohaste loomade arvu ja taotlusel märgitud loomade arvu erinevuse korral. Toetust vähendatakse ka selle eest, kui taotlus esitatakse pärast taotluse esitamise tähtpäeva. Nõuetele vastavuse tingimuste rikkumise vähendused on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 IV jaotise II peatükis sätestatud korras.

Kui taotleja juures tehakse kohapealne kontroll, tuleb toetuse vähendamisel arvestada nõuetekohaste loomade arvu vastavust taotlusel märgitud loomade arvule. Loomade arvu erinevuse korral vähendatakse toetust komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 31 alusel.

Tabelis 1 on toodud näited toetussumma vähendamise kohta loomade arvu erinevuse korral.

Tabel 1. Näited toetussumma vähendamise kohta loomade arvu erinevuse korral

Loomade arv, kelle kohta toetust on taotletud	Registris olevate loomade arv (02.03 seisuga)	Pidamis-perioodi lõpul registris olevate loomade arv (08.05 seisuga)	Kohapealses kontrollis kindlakstehtud nõuetekohaste loomade arv	Kohapealses kontrollis kindlakstehtud mitte-nõuetekohaste loomade arv	Selgitused toetussumma vähendamise kohta
60	80	80	70	30	Kuna toetust on taotletud väiksema arvu loomade kohta, kui on menetluse käigus kindlaks tehtud, võetakse aluseks väiksem loomade arv: $30 / 60 \times 100 = 50\%$, mis tähendab, et taotleja jääb toetusest ilma ning tema suhtes kohaldatakse lisakaristust komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 31 lõike 2 viimase lõigu alusel 30 loomale vastava summa ulatuses
60	50	50	55	45	Kindlakstehtud loomade arv on 50. Kuna nõuetele mittevastavate loomade arv (45) on suurem kui nende loomade arvu, kelle kohta toetust taotletakse, ja kindlakstehtud loomade arvu erinevus ($60 - 50 = 10$), siis leitakse loomade arvude erinevuse protsent järgmiselt: $45 / 50 \times 100 = 90\%$; kuna see on üle 50%, jääb taotleja toetusest ilma ja tema suhtes kohaldatakse lisakaristust komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 31 lõike 2 viimase lõigu alusel 45 loomale vastava summa ulatuses

25	25	24	–	–	Kindlakstehtud loomi on 24, erinevuse protsent leitakse järgmiselt: $1 / 24 \times 100 = 4,17\%$. Toetust vähendatakse 4,17% võrra
50	45	50	50	7	Kindlakstehtud loomade arv on 45. Kuna mittenõuetekohaste loomade arv (7) on suurem kui taotletud ja kindlakstehtud loomade arvu erinevus ($50 - 45 = 5$), siis leitakse loomade arvude erinevuse protsent järgmiselt: $7 / 45 \times 100 = 15,56\%$. Toetuse vähendamise protsendi leidmiseks korrutatakse saadud tulemus kahega
50	45	50	50	4	Kindlakstehtud loomade arv on 45. Kuna mittenõuetekohaste loomade arv (4) on väiksem kui nende loomade arvu, kelle kohta toetust taotletakse, ja kindlakstehtud loomade arvu erinevus ($50 - 45 = 5$), siis leitakse loomade arvude erinevuse protsent järgmiselt: $5 / 45 \times 100 = 11,11\%$. Toetuse vähendamise protsendi leidmiseks korrutatakse saadud tulemus kahega
30	20	25	5	20	Kindlakstehtud loomade arv on 5. Kuna mittenõuetekohaste loomade arv (20) on väiksem kui nende loomade arvu, kelle kohta toetust taotletakse, ja kindlakstehtud loomade arvu erinevus ($30 - 5 = 25$), siis leitakse loomade arvude erinevuse protsent järgmiselt: $25 / 5 \times 100 = 500\%$; kuna saadud tulemus on üle 50%, jääb taotleja toetusest ilma ja tema suhtes kohaldatakse lisakaristust komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 31 lõike 2 viimase lõigu alusel 25 loomale vastava summa ulatuses
30	20	25	15	20	Kindlakstehtud loomade arv on 15. Kuna mittenõuetekohaste loomade arv (20) on suurem kui nende loomade arvu, kelle kohta toetust taotletakse, ja kindlakstehtud loomade arvu erinevus ($30 - 15 = 15$), siis leitakse loomade arvude erinevuse protsent järgmiselt: $20 / 15 \times 100 = 133,33\%$; kuna saadud tulemus on üle 50%, jääb taotleja toetusest ilma ja tema suhtes kohaldatakse lisakaristust komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 31 lõike 2 viimase lõigu alusel 20 loomale vastava summa ulatuses

Eespool on esitatud vaid mõned vähendamise näited ning PRIA lähtub toetuse vähendamisel eespool mainitud ELi õigusaktide asjakohastest sätetest.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse toetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Eelnõu § 11 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse taotluse esitamise aasta 10. detsembriks. Toetuse määramise tähtaja määramisel on arvestatud toetuse administreerimise keerukust ja mahukust ning seda, et põllumajanduslike otsetoetusi võib ELi õiguse kohaselt välja maksta alates taotluse esitamise aasta 1. detsembrist. Põllumajanduslike otsetoetuste menetlemise käigus tuvastatud rikkumiste puhul tuleb ELi määruste kohaselt toetust vähendada või jätta taotlus rahuldamata.

Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et toetuse rahuldamata jätmise aluseks on ELÜPS-i § 22. Nimetatud sättes viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL) nr 1307/2013 ja (EL) nr 1306/2013, mille alusel toimub põllumajanduslike otsetoetuste taotluste rahuldamata jätmine. Näiteks jäetakse taotlus rahuldamata, kui taotleja ei täida otsetoetuste üldisi nõudeid, loomade arv ei vasta toetusõiguslikkuse tingimustele või loomad ei ole nõuetekohaselt registreeritud ja identifitseeritud. Lisaks toodud näidetele võib tulla ette veel teisi nõuete rikkumisi, mille korral jäetakse toetuse taotlus rahuldamata.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse finantsdistsipliini rakendumine.

Paragrahvis 12 on nimetatud alus, mille järgi arvutatakse taotlejale väljamakstav otsetoetuse summa, arvestades finantsdistsipliini rakendumist ehk taotlejale makstavate otsetoetuste summa vähendamist teatud protsendi võrra. Arvutamise aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 8 lõige 1. Ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevas 26. juuni 2013. aasta põllumajanduse ja kalanduse ministrite nõukogu poliitilises kokkuleppes otsustati, et finantsdistsipliini kohaldatakse ELi eelarvest rahastatavate toetuste suhtes ehk otsetoetuste summadele, mis ületavad 2000 eurot. Nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 209, 11.08.2005, lk 1–25) artikli 18 lõike 5 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepanekul ja tema käsutuses oleva uue teabe alusel kohandamise määra muuta.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse toetuse maksmine.

Paragrahvi 13 kohaselt tehakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 75 lõike 1 kohaselt toetuse saajatele makseid kuni taotluse esitamise aastale järgneva kalendriaasta 30. juunini. Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus tehakse taotluse esitamise aasta 10. detsembriks.

Eelnõu §-s 14 sätestatakse toetuse saaja andmete avalikustamine.

Paragrahvis 14 kehtestatakse toetuse saaja andmete avalikustamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklite 111 ja 112 kohaselt ning nende töötlemine liidu finantshuvide tagamise eesmärgil sama määruse artikli 113 kohaselt. PRIA võib toetuse saajate andmeid avaldada ning kasutada toetuse saaja andmeid vastavalt nimetatud alustele. Kohustuse toetuse saajaid nende andmete avalikustamisest teavitada sätestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikkel 113, mille kohaselt teavitavad liikmesriigid toetuse saajaid sellest, et nende andmed avaldatakse sama määruse artikli 111 kohaselt ning et liidu finantshuvide tagamise eesmärgil võivad liidu ja liikmesriikide auditeerimis- ja uurimisorganid nende isikuandmeid töödelda.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse määruse muutmise.

Paragrahvis 15 sätestatakse maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruse nr 3 „Piimalehma kasvatamise otsetoetus” (edaspidi 5. jaanuari 2017. a määrus nr 3) muudatused.

Punkti 1 kohaselt täiendatakse määruse § 2 lõikega 3, mis reguleerib olukorda, kui toetust taotleb selline taotleja, kes põllumajandusloomade registri andmete kohaselt kasvatab taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga rohkem kui 400 piimalehma. Selline isik võib toetust taotleda vaid juhul, kui ta kasvatab kõigist piimalehmadest kuni 400 piimalehma ettevõttes või tegevuskohas, mis asub mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus.

Seega erinevalt piimalehma kasvatamise otsetoetusest Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus kehtib maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruse nr 3 alusel antava toetuse puhul ülempiir karja maksimaalsele suurusele taotleja kohta ehk taotleja maksimaalse piimalehmade arvu kohta ning kui isik kasvatab põllumajandusloomade registri andmete kohaselt rohkem kui 400 piimalehma, ei saa ta toetust taotleda. Lõikes 3 nähakse lõikes 2 sätestatud üldreeglist ette erand, mille kohaselt arvestatakse sellisel juhul 400 piimalehma hulka vaid need piimalehmad, keda kasvatatakse mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus. Muudatuse eesmärk on võimaldada sellistel taotlejatel, kes kasvatavad piimalehmi nii Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus kui ka muudes Eesti piirkondades, taotleda ka maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruse nr 3 alusel antavat toetust ning soovi korral mõlemat makstavat piimalehma kasvatamise otsetoetust. Vastasel juhul jääks taotleja, kes kasvatab näiteks Saaremaal 150 piimalehma ja mõnes muus Eesti piirkonnas 300 piimalehma, maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruse nr 3 alusel antavast toetusest ilma, sest põllumajandusloomade registri andmete kohaselt kasvatab ta kokku 450 piimalehma ning kehtiva § 2 lõike 2 kohaselt ta selle toetuse saamiseks enam ei kvalifitseeruks. Sellest on tingitud vajadus eristada, millises piirkonnas taotleja millisel arvul piimalehmi kasvatab. Seega saavad seda erandit kasutada vaid sellised piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotlejad, kes kasvatavad põllumajandusloomade registri kohaselt kuni 400 piimalehma ettevõttes või tegevuskohas, mis ei asu Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ega Ruhnus, ning lisaks kasvatavad põllumajandusloomade registri andmete alusel piimalehmi ka Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus.

Punktis 2 muudetakse määruse § 3 teksti sõnastust ja ülesehitust. Nõuded, mis kehtivas määruses on sätestatud lõigetes 1 ja 2 ning millele peab vastama piimalehm, kelle kohta toetust võib taotleda, sätestatakse lõikes 1. Võrreldes kehtiva määrusega ei ole lõike 1 punktides 1 ja 2 sisulisi muudatusi tehtud.

Lõike 1 punkti 1 kohaselt peab piimalehm, kelle kohta toetust taotletakse, olema nõuetekohaselt identifitseeritud ja tema andmed peavad olema kantud põllumajandusloomade registrisse. Loomatauditõrje seaduse ja põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määruse nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” kohaselt peavad kõik veised olema identifitseeritud ning registreeritud põllumajandusloomade registris. Veiseid identifitseeritakse ja registreeritakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 204, 11.08.2000, lk 1–10).

Lõike 1 punktis 2 ja lõikes 2 sätestatakse tingimused selle kohta, keda peetakse piimalehmaks. Samasisulised nõuded on sätestatud kehtiva määruse lõigetes 2 ja 3 ning võrreldes kehtiva määrusega ei ole lõike 1 punktis 2 ega lõikes 2 sisulisi muudatusi tehtud. Piimalehmaks loetakse seega lehm, kellel on eesti holsteini (EHF), eesti punase (EPK), eesti maatõu (EK), šviitsi (AP), äärsiri (FA) või dzörsi (JER) tõu tunnused. Nimetatud tõugudesse kuuluvaks loetakse asjaomaste tõutunnustega piimalehmad. Piimatõugu lehmaks ei loeta piimalehma, kes on saanud lihatõugu veise ristamisel ja kes kuulub lihatootmiseks peetavate veistega samasse karja. Lõike 1 punktis 2 kasutatud termin „tõug” ei ole tõug põllumajandusloomade aretuse seaduse § 2 tähenduses ja seega ei pea toetatavad piimalehmad olema aretusloomad nimetatud seaduse tähenduses.

Lõike 1 punktiga 3 kehtestatakse uus nõue, mille kohaselt võib toetust taotleda sellise piimalehma kohta, keda kasvatatakse 2. märtsi seisuga ettevõttes või tegevuskohas, mis asub mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus. Nõue on tingitud vajadusest eristada piimalehmi, kelle kohta saab taotleda piimalehma kasvatamise otsetoetust kehtiva maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruse nr 3 alusel piimalehmadest, kelle kohta saab hakata toetust taotlema käesoleva eelnõu „Piimalehma kasvatamise otsetoetus Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus” määrusena jõustumise korral.

Muudatus on tingitud asjaolust, et 2020. aastal hakatakse maksma Eestis kaht erinevat piimalehma kasvatamise otsetoetust, millest piimalehma kasvatamise otsetoetus rakendub muudes Eesti piirkondades kui Saaremaa, Hiiumaa, Muhumaa, Kihnu ja Ruhnu. Teine toetus on piimalehma kasvatamise otsetoetus Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus. Kuna 2020. aastal makstakse kahte piimalehma kasvatamise otsetoetust, siis on maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määruses nr 3 vajalik täpsemalt määratleda, millised piimalehmad on selle määruse kohaselt toetusõiguslikud.

Punktis 3 muudetakse määruse § 4 lõiget 1 ja nähakse ette, et toetuse saamiseks peab taotleja oma karjas taotlusel märgitud arvul §-s 3 sätestatud nõuete kohaseid piimalehmi taotluse esitamise päevast kuni taotluse esitamise kalendriaasta 8. maini.

Punktis 4 täiendatakse määruse § 4 lõikega 1¹, mille kohaselt ei tohi taotluse esitamise päevast kuni taotluse esitamise kalendriaasta 8. maini taotleja kõigi mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus asuvas ettevõttes või tegevuskohas kasvatatavate piimalehmade arv olla suurem kui 400.

Karja suuruse säilitamise nõuded sätestatakse seega § 4 lõigetes 1 ja 1¹. Karja suuruse säilitamisega seotud kohustus algab taotluse esitamise kuupäeval. Taotlust saab esitada 2. märtsist kuni 21. märtsini.

Pidamisperioodiga on seotud kaks taotleja kohustust. Esiteks peab taotleja taotluse esitamise päevast kuni 8. maini pidama oma karjas taotlusel märgitud arvul §-s 3 sätestatud nõuete kohaseid piimalehmi. Teiseks ei tohi taotluse esitamise päevast kuni taotluse esitamise kalendriaasta 8. maini taotleja kõigi mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus asuvas ettevõttes või tegevuskohas kasvatatavate piimalehmade arv olla suurem kui 400.

Seega peab taotleja toetuse saamiseks pidama kinni nõuetest piimalehmadele, kelle kohta ta toetust taotleb, ning tagama, et kõigi tema mujal kui Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus või Ruhnus asuvas ettevõttes või tegevuskohas kasvatatavate piimalehmade arv – olenemata sellest, kas ta nende kohta toetust taotleb või mitte – ei ületaks 400.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse määruse jõustumine.

Paragrahvi kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2020. aastal.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel on võetud aluseks järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused

(EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607);

3) komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124);

4) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.06.2014, lk 1–47);

5) komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73).

4. Määruse mõjud

Viimaste aastate areng Eesti piimatootmises näitab, et teatud tootjad on majanduslikult raskemas seisus kui teised, ning oht, et nende tegevus lõppeb, on endiselt suur. Põllumajandusloomade registri viimase seitsme aasta andmeid võrreldes selgub, et Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus piimalehmi pidavate tootjate arv on vähenenud 46%. Piimalehmade arv on viimase seitsme aastaga vähenenud 4,8%. Arvestades suurt piimalehmapidajate arvu vähenemist nimetatud saartel, on oluline tagada neile stabiilne sissetulek, et nad ei lõpetaks põllumajanduslikku tegevust. Seetõttu makstakse 2020. aastal raskustes oleva piimasektori toetamiseks piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus ning toetuse peamine eesmärk on praeguste piimalehmapidajate ja nende piimalehmade arvu vähenemise peatamine. 2018. aasta lõpuga oli põllumajandusloomade registris registreeritud Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus 144 piimalehmapidajat ning 5846 piimalehma. Nimetatud piimalehmade arv on aluseks võetud ka eelarve koostamisel.

Põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi (edaspidi *FADN*) andmetel (tootmistüüp E, aastad 2012–2017) kuuluvad saartel asuvad karjad suurusgruppi kuni 800 piimalehma. Keskmiselt kasutavad piimakarjakasvatavad saartel 4,66 tööjõuühikut, millest 20% on tasustamata tööjõud ehk peretöö. Viimasel kuuel aastal ei ole nende ettevõtete kogutoodangu väärtus katnud kogukulusid (sh hinnanguline tasu peretööjõule tasustatud tööjõu töötasu tasemel), tulu puudujääk kõigub 13–24%-ni, samal ajal kui mandril asuvate sama suurusgrupi karjadega ettevõtetes on tulu puudujääk 8–23%. Seega tulevad mandril asuvad samaväärsed ettevõtted kuludega kuue aasta keskmisena 4% ulatuses paremini toime.

Hinnanguline tulu puudujääk saarte piimatootmise ettevõtetes on aastail 2013–2017 *FADN*i andmetel 4.4–7.6 miljonit eurot (tabel 2). Võrreldes mandril asuvate sama karja suurusgrupi piimatootmise ettevõtetega on saartel tulu puudujääk piimalehma kohta 31% kõrgem (–1034 eurot piimalehma kohta) ja ühe euro kogutoodangu kohta kulutatakse 0,01–0,06 eurot enam kui mandril, kuna saartel jääb piimakus u 12% tasemele Eesti keskmisest ja nii teravilja kui ka söödakultuuride saagikus on Eesti keskmisest kuni 50% madalam. Võttes arvesse planeeritud ühikumäära 250 € piimalehma kohta ning saartel olevate piimatootjate ühtse pindalatoetuse pinna suurust piimalehma ning noorkarja kohta (2,07 ha), kujuneb puudujäägi katmiseks tootmisega seotud otsetoetuse, ühtse pindalatoetuse ning kliima- ja keskkonnatoetuse summana tulu u 525 eurot, mis katab puudujäägist u 51%.

Tabel 2. Hinnanguline tulu puudujääk eurodes saartel asuvates piimatootmise ettevõtetes

Tootmistüüp E, saared	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SE 131 Kogutoodang €	224 196	185 898	183 295	322 891	330 093	445 836

SE 270 Kogukulud (sh tasustamata peretööjõule) €	265 264	217 800	234 347	425 408	434 512	513 718
SE 131 – (SE 270 + tasustamata peretööjõukulu) keskmiselt ettevõttes €	-41 068	-31 901	-51 052	-102 516	-104 419	-67 882
Ettevõtete arv (SYS 02)	121	139	135	70	73	76
Hinnanguline tulu puudujääk kulude katmiseks mln €	-4,98	-4,44	-6,87	-7,18	-7,62	-5,15

Allikas: FADN, 2012–2017 keskmine hinnanguline tulu puudujääk kulude katteks on –6.04 mln €

Eesti teavitas Euroopa Komisjoni 2020. aastast kehtima hakkava tootmiskohustusega seotud otsetoetuse rakendamise kohta sektori olukorda kirjeldava analüüsiga 1. augustil 2019.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse andmist rahastatakse ELi eelarvest (EAGFi vahenditest). Toetuse eelarve on 2020. aastal 1,461 miljonit eurot aastas.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid riigieelarve vahenditest. Nimetatud toetuste menetlemiseks seotud kuludeks on kavandatud vahendid PRIA eelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2020. aastal.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse arvamuse saamiseks PRIA-le ja eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.